

LIMBAROMÂNĂ
Anul LIX 2010 Nr. 4 octombrie – decembrie

SUMAR

80 DE ANI MARIUS SALA, Andrei Avram	447
ALEXANDRU MAREȘ, Ion Gheție.....	448

VIAȚA CUVINTELOR

ANDREI AVRAM, Note etimologice.....	449
-------------------------------------	-----

NOTES ÉTYMOLOGIQUES

(Résumé)

L'auteur propose des solutions étymologiques pour dix mots enregistrés, à une exception près, dans *Micul dicționar academic* et dont huit ont la mention «étymologie inconnue».

Cuvinte-cheie: gâră, gheușă, ghiez, giugan, glandure, glută, gogă, gogi, golișel.

Mots-clés: gâră, gheușă, ghiez, giugan, glandure, glută, gogă, gogi, golișel.

LEXICOGRAFIE IULIA MĂRGĂRIT, Considerații asupra unor regionalisme din DLR... 461

CONSIDÉRATIONS SUR DES RÉGIONALISMES DE DLR

(Résumé)

L'auteur discute des cas des éléments régionaux inclus dans DLR, éléments qui attirent l'attention par la non-littérisation et par la non-identification de l'étymon. La situation s'explique par la reprise des éléments lexicaux spécifiques à l'oralité créés par la valorisation intégrale ou partielle de certaines locutions, expressions et constructions à phonétisme dialectal.

Cuvinte-cheie: etimon, fonetism dialectal, literarizare, moțiune, regionalism.

Mots-clés: étymon, littérisation, motion, phonétisme dialectal, régionalisme.

ADRIAN REZEANU, Nume de sate de pe valea Izei.....	470
--	-----

NOMS DE VILLAGES SUR LA VALLÉE D'IZE

(Résumé)

Dans cet étude, par une analyse étymologique et de genèse de quelques noms de villages de Maramureș, nous avons établi une série de normes de désignation locale qui ont été encadrées dans un système interactif valable pour l'espace roumain entier.

Cuvinte-cheie: serie de norme de desemnare, sistem interactiv.

Mots-clés: une série de norms de désignation, système interactif.

CAROLINA POPUȘOI, Considerații morfosintactice și lexicopragmatice asupra numerelor întâi și dintâi.....	479
--	-----

MORPHOSYNTACTICAL AND LEXICO-PRAGMATIC CONSIDERATIONS
CONCERNING THE NUMERALS “ÎNTÂI” AND “DINTÂI”
(Abstract)

The article presents a grammatical analysis concerning the numerals “întâi” and “dintâi” in Romanian. The aspects that are discussed are: the origin of the numerals, the etymology, the attestation of the numerals in the old Romanian, their morphological and semantic values, the variability of their form and the specific features of the numerals in the contemporary Romanian texts. The article underlines important aspects regarding the actual use of the two numerals: “întâi” and “dintâi” are articulated when they represent the first element of a phrase (“întâia epocă” and “dintâia zi”). When in postposition, “întâi” is articulated (“clasa “întâia”) and “dintâi” has an invariable form (“clasa dintâi”).

Cuvinte-cheie: numeral, „întâi”, „dintâi”, valoare gramaticală.

Key-words: numeral, “întâi”, “dintâi”, grammatical value.

GRAMATICĂ GABRIELA ȘERBAN, Sufixul diminutival *-el / -ea*, în limba română 499

THE DIMINUTIVE SUFFIX *-EL / -EA* IN ROMANIAN
(Abstract)

The present article is a monographic study of one of the most frequently used diminutive suffixes in the Romanian language, the suffix *-el / -ea* originating in the Latin suffix *-ellus / -ella*. This Latin suffix, frequently used in Vulgar Latin, replaces the classical Latin *-ulus / -ula*. The first part is a critical analysis of the Latin terms presented in the literature as mediating the transfer of the suffix into the Romanian language (and the other Romance languages). Next, the denominative value of the suffix is discussed, as well as the way in which it combines with the basic words on the Romanian territory. Conclusions, based on the material offered by the DEX dictionary, refer to the suffix productivity.

Cuvinte-cheie: formarea cuvintelor, sufixe diminutive moștenite din latină în română.

Key-words: words formation, the diminutive suffixes originating from Latin in Romanian.

MARIANA VÂRLAN, Situația actuală a derivatelor în *-iadă* 507

THE PRESENT SITUATION OF THE DERIVATIVES ENDING IN *IADA*
(Abstract)

The neological suffix *-iadă* is remarkable for its outstanding productivity, being so well used in our journalism after 1990. Despite their ephemeral character, the resulting derivatives include this element in the category of „fashionable” suffixes in the present Romanian language.

Cuvinte-cheie: formanți productivi, tendințe actuale în derivarea cu sufixe, limba română de după 1990.

Key-words: productive suffixes, actual tendencies in suffixal derivation, the Romanian language after 1990.

FILOLOGIE

ALEXANDRU MAREȘ, O identificare neverosimilă 519

UNE IDENTIFICATION DÉPOURVUE DE CRÉDIBILITÉ
(Résumé)

L'auteur repousse l'hypothèse de N. Iorga relative à l'identification de Istvan Fogarasi, traducteur du *Catéchisme* (1648) et du *Psautier* versifié, avec Étienne Boier, connu comme secrétaire de la chancellerie et envoyé diplomatique. Les informations disponibles pour chacun de ces deux personnages présumés identiques montrent que nous avons à faire avec deux hommes distincts.

Cuvinte-cheie: Biografie, Istvan Fogarasi, Ștefan Boier, Catehismul (1648), Psaltirea versificată.

Mots-clés: Biographie, Istvan Fogarasi, Étienne Boier, Catéchisme (1648), Psautier versifié.

PÂRVU BOERESCU, Principele Dimitrie Cantemir – primul teoretician al scrierii românești.
.....525

PRINCE DEMETRIUS CANTEMIR – THE FIRST THEORETICIAN OF THE
ROMANIAN WRITING
(Abstract)

Reigning in Moldavia (1711), prince Demetrius Cantemir, the author of *Descriptio Moldaviae* (Latin manuscript – ~1716, German version – 1769), was the first scholar who described the traditional Romanian Cyrillic alphabet scientifically, explaining when and why it was introduced in Moldavia. Cantemir's criticism of the „barbarian” old Moldavian Cyrillic alphabet had an overwhelming influence during the 18th and 19th centuries, thus entailing the long transition from the Slavonic characters to the modern Latin alphabet used in Romanian writing.

Cuvinte-cheie: scrierea româno-chirilică, istoria scrisului românesc, tranziția alfabetică.

Key-words: Old Cyrillic writing in Romanian, the history of the Romanian writing, alphabetic transition.

VARIA

CĂTĂLINA POPESCU, Unitate și individualitate în discursul politic internațional 541

UNITÉ ET INDIVIDUALITÉ DANS LE DISCOURS POLITIQUE INTERNATIONAL
(Résumé)

Nous avons analysé les 24 messages adressés à la Roumanie par les officiels européens, à l'occasion de l'adhésion de la Roumanie à l'Union Européenne. Notre intention a été d'établir les éléments communs de ces messages, qui leur donnent de l'unité, et aussi de distinguer les différences qui assurent leur individualité.

Cuvinte-cheie: discurs, politic, diplomatic, mesaj, aderare, comunicare.

Mots-clés: discours, politique, diplomatique, message, adhésion, communication.

RECENZII ȘI NOTE BIBLIOGRAFICE

SERGIU DRINCUI, *Punctuația de bază în limba română. Norme și exerciții*, Timișoara, Editura Amphora – Mirton, 2008, 149 p. (*Felicia Barbura*); ALEXANDRU

NICULESCU, *Peregrinări universitare europene – și nu numai –*, București, [Editura] Logos, 2010, 397 p. (*Iulia Mărgărit*); ALEXANDRU SUCEVEANU, *Opuscula Scythica*, București, Editura Academiei Române, 2007, 412 p. (*Ștefan Colceriu*); DANA LUMINIȚATELEOACĂ, *Limbajul bisericesc actual între tradiție și inovație*, Conferințele Academiei Române, București, Editura Academiei Române, 2008, 60 p. (*Manuela Neculai-Stănică*) 547

SEMNALĂRI

Omagiu aniversar academicianului Marius Sala. Editura Universitaria, Craiova, 2007, 742 p.; *Mihai Eminescu, Opere, XVII: Bibliografie. Partea 2: (1939–1989). A.: Opera lui M. Eminescu – ediții și periodice: Referințe despre M. Eminescu în cărți.*, Editura Academiei Române, 2008, 988 p.; *Revista de etnografie și folclor*, serie nouă, nr. 1–2, 2008, Editura Academiei Române, 2009, 168 p. (*Marius Mazilu*) 555

SUMARUL REVISTEI „LIMBA ROMÂNĂ” PE ANUL 2010..... 557
INDICELE REVISTEI „LIMBA ROMÂNĂ” PE ANUL 2010..... 565